

ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується загостренням правових, організаційних, економічних, екологічних і соціальних питань, що пов'язані з використанням сільських територій. Складність ситуації зумовлена тим, що відбувається динамічна зміна організаційних структур центральних органів виконавчої влади у системі стратегічного планування використання земель. Великих пошкоджень зазнає земля в процесі видобування корисних копалин, зокрема у відкритих розробках. Більша частина таких земель потребує проведення докорінних заходів щодо відновлення родючості, а окремі ділянки повністю втрачають природну родючість. Негативний вплив на природу, що виникає в процесі видобування корисних копалин, не обмежується порушенням території на місці безпосереднього розроблення родовищ. Кар'єри, відвали та інші елементи промислового краєвиду можуть бути джерелом забруднення атмосфери і водойм, виникнення ерозії ґрунту тощо.

Проведення рекультивації земель спрямоване на відновлення не лише ґрунтового покриву, а й продуктивності порушених земель, поліпшення їх стану. Згідно зі ст. 52 Закону України «Про охорону земель» рекультивації підлягають землі, які зазнали змін у структурі рельєфу, екологічному стані ґрунтів і материнських порід та в гідрологічному режимі внаслідок проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт. Земельний кодекс України визначає рекультивацію порушених земель як комплекс організаційних, технічних і біотехнологічних заходів, спрямованих на відновлення ґрунтового покриву, поліпшення стану та продуктивності порушених земель.

У наукових публікаціях порушення земель розглядається як дії, внаслідок яких землі втрачають господарську цінність або є джерелом негативного впливу на навколишнє середовище у зв'язку з порушенням ґрунтового покриву, гідрологічного режиму та утворення техногенного рельєфу в результаті господарської діяльності. Отже, порушені землі—це такі, що втратили у зв'язку з їх порушенням первісну господарську цінність і є джерелом негативного впливу на довкілля.

Вибір напряму рекультивації зазвичай підпорядковується єдиній меті—раціональному та ефективному використанню земельних ресурсів, створенню ландшафтів, які відповідали б господарським, екологічним та санітарно-гігієнічним потребам суспільства. Тому одним з головних питань, яке потребує вирішення на шляху забезпечення сталого розвитку земельного фонду, є планування та організація раціонального використання земель лісогосподарського призначення.

Негативні і радикальні зміни екологічних умов порушених земель лісового фонду потребують здійснення перебудови шляхів ведення лісового господарства і лісокористування на даних територіях. Звідси можемо зробити висновок, що дослідження особливостей біологічної і лісової рекультивації, порушених земель є актуальними.

Лісова рекультивація—один із найпоширеніших напрямків рекультивації земель. Проведення лісової рекультивації на порушених землях дозволяє створенню лісових насаджень різного типу і цільового призначення, що сприяє покращенню природного середовища та санітарно-гігієнічних умов життя людини, при цьому площі земель лісового фонду збільшуються.

Слід зазначити, що для вирішення проблеми відновлення, стабілізації та охорони природного середовища значно важливими є лісові біогеоценози. Тому вибір напрямку рекультивації порушених земель повинен узгоджуватись з функціональними критеріями ландшафтів.

Таким чином, рекультивація як форма відновлення якісного стану й підвищення продуктивності земель лісогосподарського призначення здійснюється у таких випадках: по-перше, рекультивація проводиться на землях лісогосподарського призначення у зв'язку з їх порушенням внаслідок промислової та іншої діяльності. По-друге проводиться на порушених землях з метою відновлення їх якісного стану.

Список літератури

1. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 21.04.2022).